

NÄRINGSUTSKOTTET

Datoriseringen vid Patent- och registreringsverket

Rapport utarbetad på uppdrag av
näringsutskottets arbetsgrupp för uppföljnings- och
utvärderingsfrågor (NUR)

Riksdagens näringsutskott

På uppdrag av utskottets arbetsgrupp för uppföljnings- och utvärderingsfrågor (NUR) har en uppföljning gjorts av digitaliseringsarbetet vid Patent- och registreringsverket (PRV) vad avser datoriseringen av de manuella patentregistren. Innehållet i rapporten föredrogs för utskottet i maj 1998.

Eftersom rapporten bedöms ha ett allmänt intresse publiceras denna i rapportserien Utredningar från riksdagen.

Stockholm i juni 1998

Birgitta Johansson
ordf.

/Ulf Renberg
kanslichef

Förord

Näringsutskottets arbetsgrupp för uppföljnings- och utvärderingsfrågor, NUR, beslutade i januari 1998 att låta genomföra en uppföljning av digitaliseringsarbetet vid Patent- och registreringsverket (PRV). I rapporten redovisas läget beträffande datoriseringen av de manuella patentregistren. Uppföljningen har genomförts av Cecilia Lekberg Sommerholt, utredare vid riksdagens utredningstjänst.

Utredningsarbetet avslutades i maj 1998 då Cecilia Lekberg Sommerholt föredrog studien inför utskottet. NUR får härmed överlämna rapporten till näringsutskottet.

Stockholm den 28 maj 1998

Karin Falkmer
ordf. i NUR

/Jörgen Wedin
sekr. i NUR

Innehåll

Patent- och registreringsverket, PRV	4
Innebörden av ett patent.....	4
Patentansökan	5
Nyhetsgranskning av uppfinningar.....	6
Handläggningstiderna	6
Datoriseringen av patentdokumentationen	7
Nya lättillgängliga sökvägar för företag och forskare	8

Datoriseringen vid patent- och registreringsverket

En lägesrapport av digitaliseringsarbetet vid Patent- och registreringsverket vad avser datoriseringen av de manuella patentregistren.

Patent- och registreringsverket, PRV

På Patent- och registreringsverkets patentavdelning, som är belägen i Stockholm, handläggs nationella och internationella patentansökningar. Under år 1997 inkom 4938 nationella ansökningar och 7777 internationella ansökningar.

Generella mål för PRV anges i regleringsbrevet. Verksamheten inom patentområdet skall inriktas mot att ge en ändamålsenlig nyhetsgransknings- och patentbarhetsprövningstjänst av hög internationell standard. PRV skall vidare i internationella ärenden uppfylla åtaganden som internationell nyhetsgranskningsmyndighet och som internationell myndighet för förberedande patentbarhetsprövning enligt avtal med World Intellectual Property Organization (WIPO). Dessutom skall PRV genom ett utbyggt samarbete med WIPO och det europeiska patentverket (EPO) säkerställa ett svenskt inflytande på den internationella utvecklingen.

Innebörden av ett patent

Patent innebär ett juridiskt skydd för ensamrätten till en uppfinning. Internationellt regleras patenträtten av Pariskonventionen, vars medlemsstater bildar Parisunionen och samlar drygt hundra stater, varav Sverige är en. I konventionen finns regler om bl.a. reciprocitet och prioritet. Prioritetstiden för att söka patent i andra medlemsstater anges där till ett år. År 1978 trädde Patent Cooperation Treaty, PCT, och European Patent Convention, EPC, i kraft. Sverige är anslutet till båda dessa konventioner, som reglerar och underlättar bl.a. prövningen av ansökningarna. Den inhemska regleringen av det svenska patentväsendet sker i patentlagen, patentkungörelsen och patentbestämmelserna, tillkomna efter nordiskt samarbete.

Ett patent beviljas då uppfinningen är ny, väsentligt skiljer sig från redan känd teknik samt löser ett tekniskt problem. Patentet varar i tjugo år mot att patenthavaren betalar en årlig och ökande avgift till Patent- och registreringsverket. Den beviljade patentansökningen, som inkluderar konstruktion och funktion i både ritningar och text, är offentlig.

I utbyte mot patentskydd för en uppfinning finns motkravet att patentet skall vara offentligt. Detta sker enligt internationella konventioner 18 månader efter ansökningsdagen. Informationen är mycket viktig, dels för nyhetsgranskningen i samband med eventuella nya patent, men också för andra uppfinnare och konkurrenser.

I en internationell patentansökan kan uppfinnaren ange i vilka länder han eller hon vill ha patentskydd. Detta har möjliggjorts i och med den globala överenskommelse som utgör PCT. Ett fåtal patentverk, bl.a. PRV, har tilldelats behörighet att undersöka om en uppfinning är ny. Finner PRV att uppfinningen är ny, kan den sökande bestämma om han vill fullfölja PCT-

ansökningen i respektive land. En patentansökan medför i regel en avsevärd kostnad, och en omsorgsfull nyhetsgranskning blir allt viktigare. Under tiden är uppfinningen skyddad för patent. Från och med den dagen då ansökan inlämnades skyddas nämligen uppfinningen mot andras patentansökningar. Om ett annat patent skulle beviljas, trots att den förstnämnda patentansökningen leder fram till ett patent, kan uppfinnaren rikta skadeståndskrav för patentintrång.

I Europa finns ett utvecklat patentsamarbete genom EPC. Det europeiska patentverket, EPO, med huvudkontor i München, kan enligt konventionen bevilja patent för de stater som deltar i samarbetet. PRV representerar Sverige i EPO:s styrelse.

Patentansökan

En patentansökan skall innehålla ansökningshandling, eventuell överlåtelsehandling som överlåter uppfinningen på sökanden, och om ansökan sköts av ett patentombud, av en fullmakt. Det tekniska innehållet i patentansökan skall anges i en beskrivning, i patentkrav och i sammandrag samt eventuellt i en ritning.

Beskrivningen består dels av en allmän del, som allmänt presenterar det problem som uppfinningen skall lösa, dels av en speciell del, som mer i detalj beskriver uppfinningen. Den speciella delen innehåller också eventuella ritningar.

Patentkraven bestämmer patentskyddets omfattning och består av en inledande ingress, där teknikens ståndpunkt redovisas, samt en kännetecknande del, som redovisar det nya i uppfinningen.

Sammandraget anger kortfattat ansökningens tekniska innehåll. Det skall ge snabb information om huruvida innehållet i ansökningen eller patentet är av intresse. En ansökan skall dessutom innehålla ritningar. Dessa får inte innehålla förklarande text.

När en ansökan kommer in till PRV undersöker den patentjuridiska enheten om de formella kraven på ansökningen är uppfyllda. I de fall något saknas i ansökan får den sökande ett föreläggande, som skall besvaras med rättelser inom en viss tid.

Därefter vidtar den formella tekniska prövningen. En ansvarig ingenjör undersöker om patentet är patenterbart. För detta måste uppfinningen kunna tillgodogöras industriellt, dvs. ha teknisk karaktär, teknisk effekt samt vara reproducerbar. Uppfinningen skall dessutom vara ny och ha uppfinningshöjd, dvs. väsentligt skilja sig från vad som tidigare var känt.

Efter nyhetsgranskning tar patentingenjören ställning till om uppfinningen uppfyller villkoren för patenterbarhet. Därefter skickas den sökande ett slutföreläggande, där handlingarna kan kontrolleras en sista gång. Om något brister kan även i detta skede meddelas ett föreläggande, där sökanden kan komma med rättelse. Efter slutföreläggandet meddelar PRV sökandeavgiftens storlek. När denna är betald, trycker PRV en patentskrift, dvs. meddelar patent på uppfinningen. Beslutet kungörs också i Svensk Patenttidning.

Patentansökan blir i sin helhet offentlig arton månader efter ansökningens ingivningsdag. Från ingivningsdagen är dock ansökningens nummer,

sökandens namn och uppfinningens benämning offentliga. Mot ett patent kan göras invändningar inom en tid av nio månader. Efter prövning kan patent upphävas. Ett patentbeslut kan överklagas till Patentbesvärsrätten, och vidare hos Regeringsrätten.

Nyhetsgranskning av uppfinningar

Nyhetsgranskningen är vital i patentförfarandet. Sverige håller en mycket hög standard i nyhetsgranskning av uppfinningar. Tillsammans med EPO är Sverige ledande i att utarbeta programvaror för klassificeringssystem av patent.

Att erhålla patent på en produkt tar, enligt PRV:s årsredovisning för 1997, i genomsnitt tre och ett halvt år. I regleringsbrevet anges som verksamhetsmål att beslut i patentärende skall meddelas inom i genomsnitt tre år. Sammantaget arbetar PRV aktivt med patentansökan i genomsnitt två veckor. Övrig tid är väntetid. Väntetiden är vital för näringsliv och uppfinnare. Utan ett förfarande som garanterar ett säkert patent skulle företag nämligen inte våga satsa pengar i projektet, eftersom uppfinnaren i annat fall skulle riskera att drabbas av intrångskrav och skadestånd. Vid en bedömning av om väntetiden är rimlig skall beaktas att patent enligt internationella konventioner är sekretessbelagda i 18 månader efter inlämningsdagen för ansökan. Ett första tekniskt utlåtande skall lämnas inom 7 månader räknat från inlämningsdagen, och räknat från samma tid gäller vidare att en patentinnehavare har 12 månader på sig att ansöka om patentskydd i andra länder.

Handläggningstiderna

Regeringen har i regleringsbrevet för 1998 uppdragit åt PRV att utreda om handläggningstiderna för patentansökningar kan förkortas ned till 18 månader. Rapporten skall vara färdig i halvårsskiftet. I enlighet med vad som har anförts ovan kan den faktiska handläggningstiden för en patentansökan beräknas till ca två veckor, och övrig tid är s.k. väntetid. En arbetsgrupp inom PRV är tillsatt för att utreda vilka lagstiftningsåtgärder som eventuellt behöver vidtas med anledning av uppdraget, liksom eventuella arbetsmässiga förändringar, samt hur den stora balansen skall hanteras. Förvaltningslagen föreskriver att ärenden skall behandlas i den ordning de kommer in till myndigheten. Balansen måste alltså arbetas bort samtidigt som nya ärenden handläggs. Även om det vore teoretiskt möjligt att förkorta handläggningstiderna ställs därför frågan om det är praktiskt genomförbart. Det måste i detta sammanhang framhållas att en stor mängd ansökningar medför påpekanden och förelägganden från PRV, och att den som ansöker om patent normalt ges sex månader på sig att besvara ett sådant föreläggande.

Det kan sägas utgöra ett samhällsintresse att ansökningstiden för ett patent är så kort som möjligt. Generellt kan sägas att mindre företag och enskilda uppfinnare önskar en kortare handläggningstid för att snabbt kunna exploatera en uppfinning, medan vissa delar av industrin, som har en stark ställning på marknaden, är mindre beroende av korta handläggningstider. Det viktiga för större företag synes snarast vara att av konkurrensskäl ha en innestående ansökan och att på så sätt, samtidigt som ansökningar från andra

företag blockeras, få ett provisoriskt skydd för att påbörja utveckling av uppfinningen.

EPO, vars handläggningstider har stigit kraftigt, har infört en möjlighet för de patentansökare som vill att få sin ansökan prövad snabbare. Vid utvärdering har endast 4 % använt sig av den möjligheten. Förvaltningslagen medger sannolikt inte en sådan lösning i Sverige.

Större företag är medvetna om att en patentansökan tar tid, medan mindre företag och enskilda uppfinnare ofta upplever tiden som orimligt lång. Det kan tilläggas att i PRV:s informationsbroschyr *Att söka patent* finns ingen information om de tidsramar som gäller.

Datoriseringen av patentdokumentationen

Patentdokumentationen växer snabbt, och det blir mer och mer att granska för varje ny patentansökan. Patentavdelningens IT-strategi inriktar sig på faktorer som möjliggör en snabbare åtkomst av relevanta dokument samt utveckling av verktyg som underlättar urvalet av relevanta dokument. En befattning som särskild IT-ansvarig i patentavdelningens ledning har inrättats under år 1997.

Datoriseringen av patentavdelningen kan delas upp i tre delar:

1. register över patent, det s.k. patentdiariet
2. skrifter i digital form, det digitaliserade referensbiblioteket
3. sökertyg till olika databaser.

Patentdiariet omfattar alla hos PRV beviljade och icke beviljade patentansökningar, ca 160000. Av dessa beräknas ca 18000 – 20000 vara levande patent. Patentdiariet fanns tidigare i pappersform, men började digitaliseras redan för 20 – 25 år sedan. De sista delarna av det pappersburna diariet infördes i det digitala registret för 3 – 4 år sedan.

I patentdiariet finns uppgifter om den som ansökt samt om patentinnehavaren, uppfinning, klassificering och titel på uppfinningen. Uppgifter finns också om olika datum i ansökningsprocessen. Dessa uppgifter blir relativt snabbt offentliga.

Den 23 maj år 1997 invigdes ett digitaliserat referensbibliotek för patentdokumentation. Det s.k. BNS-systemet, Bacon Numerical Service, består av bandrobotar som hjälper till vid sökningen av magnetband innehållande patentansökningar sorterade i digitaliserade nummerserier. Åtkomsttiden för informationen kan variera från 5 till 20 minuter.

Texterna och de tekniska beskrivningarna är inscannade på magnetbanden och är inte sökbara på ord i texten. Dokumenten är dock taggade, dvs. man kan med pilar snabbt klicka sig ner på olika avsnitt i texten, t.ex. patentkraven. Totalt finns hos PRV 20 miljoner patent inscannade på magnetband.

Den relativt stora omfattningen av materialet kräver stordatormiljö. En IBM stordator fungerar som en stor server, där handläggarnas egna persondatorer verkar som klienter, en s.k. client/server-tillämpning. Handläggarna arbetar dels mot det svenska referensbiblioteket, dels mot den europeiska patentdatabasen i Haag. Uppkopplingen är direkt.

Arbete pågår för att möjliggöra ett textbaserat sökbart arkiv för patentgällande i Sverige. Ritningarna kommer emellertid inte att kunna sökas på

detta sätt. I första hand är det meningen att kunna tillhandahålla sammanfattningarna av patenten, s.k. abstracts.

Patent efter år 1920 finns inscannade på magnetband. För uppfinningar inom de flesta områden är den tiden väl tilltagen. Inom exempelvis elektronikområdet blir ny teknik snabbt gammal. Inom vissa områden, t.ex. mekanik eller instrumentutveckling, krävs däremot fortfarande sökning i äldre material, vilket kräver en viss manuell hantering.

Ett prioriterat område är utvecklingen av sökvägar i bl.a. databaser hos EPO och hos andra dataproducenter för databasbaserad nyhetsgranskning. Ett sådant vertyg, Spoque, är utarbetat av EPO och innebär att patenthållaren från sin persondator kan koppla upp sig till det europeiska patentverkets IBM stordator i Haag. Tillsammans med BNS-systemet möjliggör dessa vertyg en papperslös nyhetsgranskning inom de flesta teknikområden.

Nya lättillgängliga sökvägar för företag och forskare

Genom den digitala patentdokumentationen kan offentlig patentinformation göras lättillgänglig för företagare och forskare. Tillsammans med EPO har PRV påbörjat ett arbete för att möjliggöra detta via Internet. Detta syftar bl.a. till att ge ett ökat stöd för företags forsknings- och utvecklingsstrategier och arbete (FoU). Genom lättillgänglig teknisk information ur patentskrifter, både svenska patentskrifter och information ur EPO:s databaser, skulle företag och forskare själva kunna söka information om tekniska detaljer, se vad konkurrenter patenterar och se vilka förändringar som över huvud taget sker på marknaden.

I ett första steg sommaren 1998 kommer grundläggande bibliografisk information att bli sökbar. Där kommer i ett första steg patentskrifter från de två senaste åren att bli tillgängliga. Även ritningar kommer att finnas tillgängliga på detta sätt. Systemet, som kommer att kompletteras och byggas ut successivt, består av en separat Internetserver med brandväggar in mot PRV. Utvecklingen av systemet sker i samarbete med EPO. Via de nationella patentverken kommer systemet att vara internationellt sökbart. Det kommer preliminärt att vara gratis att söka on-line, dvs. för sökningar i registren och för att titta på patentansökningarna på skärmen. Att ladda ner filer, eller få information sig tillsänd via e-post, kommer antagligen att vara en betaltjänst. Systemet skall vara klart under juni 1998. Frågan om systemet i ett första skede kommer att vara helt fritt eller endast tillgängligt i mindre skala i ett första skede kvarstår. PRV kommer att påbörja informationskampanjer i syfte att marknadsföra systemet efter sommaren.

Redan i dag har patentombud och företag möjlighet att företa vissa sökningar i PRV:s databaser. Själva patentskriften får dock beställas som papperskopia. Konkurrentbevakning blir också allt viktigare för industrin. Lättillgänglig teknisk patentinformation framstår därför som mycket viktigt för svensk teknikutveckling och internationell tekniköverföring.

Utredningstjänsten har för detta uppdrag varit i kontakt med överdirektör Kerstin Borg Wallin, ADB-chef Geza Molnar, samt avdelningschef Lars Björklund, Patent- och registreringsverket.

1993/94:URD1	FÖRSVARsutskottet: Uppföljning av vapenstöld och vapenförvaring i försvaret
1993/94:URD2	KULTURUTSKOTTET: Bevakning vid centralmuseerna. En kartläggning
1993/94:URD3	FÖRSVARsutskottet: Kommunal beredskap – läge och problem
1993/94:URD4	SOCIALFÖRSÄKRINGSUTSKOTTET: Varför ökar antalet förtidspensionärer? – regelförändringar, yrkesförändringar och arbetslöshet 1980–1993
1993/94:URD5	KONSTITUTIONSUTSKOTTET: Samhällsinformation – regeringens och riksdagens roller
1993/94:URD6	KONSTITUTIONSUTSKOTTET: Samhällsinformation i riksdagen
1994/95:URD1	RIKSDAGENS UTSKOTT, utvärderingsgruppen: Utskottens roll och inflytande vid några utländska parlament – Förekommer uppföljning och utvärdering?
1994/95:URD2	LAGUTSKOTTET: Kunskapen om konsumentköplagen hos konsumenter och detaljister
1995/96:URD1	UTBILDNINGSUTSKOTTET: Påverkas lärarutbildningen av läroplanen?
1995/96:URD2	KONSTITUTIONSUTSKOTTETS seminarium den 7 mars 1996 KU:s granskning – juridik och/eller politik?
1995/96:URD3	UTBILDNINGSUTSKOTTET Åtgärder mot främlingsfientlighet och rasism i skolan Studenternas rörlighet mellan högskolorna efter 1993 års reform

1996/97:URD1	NÄRINGSUTSKOTTET Energiomställningsprogrammen
1996/97:URD2	UTBILDNINGSUTSKOTTET Den nya organisationen för universitetens och högskolornas lokalförsörjning – en uppföljning
1996/97:URD3	SOCIALFÖRSÄKRINGSUTSKOTTET Arbetslivsinriktad rehabilitering - En jämförande studie av anställdas och arbetslösas arbetslivsinriktade rehabilitering
1996/97:URD4	UTBILDNINGSUTSKOTTET Grundläggande högskoleutbildning Former för politik och planering
1996/97:URD5	UTBILDNINGSUTSKOTTET Hur går det för forskningen? Samarbetet mellan vissa forskningsstiftelser och statliga forsk- ningsstiftelser och statliga forskningsfinansierande organ
1997/98:URD1	SOCIALUTSKOTTET Assistansersättningen Hur fungerar assistansersättningen för personer med stora funk- tionshinder?
1997/98:URD2	NÄRINGSUTSKOTTET Statens stöd till forskning och utveckling av informationsteknik inom det näringspolitiska området - uppföljning av satsningar 1993–1996
1997/98:URD3	UTBILDNINGSUTSKOTTET Planering av högskoleutbildning- vad är önskvärt och vad är möjligt?
1997/98:URD4	NÄRINGSUTSKOTTET Statens finansiering av teknisk FoU
1997/98:URD5	NÄRINGSUTSKOTTET Datoriseringen vid Patent- och registreringsverket

SVERIGES
RIKSDAG

Beställningar:
Riksdagens tryckeriexpedition, 100 12 Stockholm
Tel 08-786 58 10